

„Wij leven in een invalide cultuur”

JE HEBT een wond. Er komt een korst op. Je krabt haar eraf. Stommeling. Het is weer een wond. Onze aarde (Moeder Aarde) bevat (te) een grote korst. We hebben deze er bijna afgekrabt met ons verplichte spitten en ploegen aan de hand van tuinbouwkalenders en landbouwtechnieken. De aarde wordt een grote wond; ons eigen graf overgeleverd aan de verzengende zon.

Dat is een — niet zo erg willekeurige — gedachte uit het nieuwe boek van de „tuinman uit Oranjewoud” LOUIS G. LE ROY; **NATUUR UITSCHAKELEN, NATUUR INSCHAKELEN**, dat op de wereldmilieudag ten doop werd gehouden. Een boek waarnaar een groeiend aantal mensen heeft uitgekeken. Uitgever Kluwer vertelde me, dat de eerste druk 18.000 exemplaren bevat, hetgeen voor Nederlandse begrippen een grote oplage is bij een dergelijk boek. Tot 1 juli kost het f 24,50; daarna f 29,50.

Louis G. le Roy is geen man, die zijn kop in het zand steekt. Er zijn mensen, die langzamerhand het woord „milieu” niet meer kunnen horen. Zelf krijg ik die neiging ook wel eens bij het vele modieuze gepraat rond dit thema. Maar als je Le Roy leest, hoort en bezigt ziet vooral, dan steek je je kop niet meer in het zand (in Roy's zand kom je trouwens moeilijk, want er zit een dikke laag humus en groen op), maar ben je bereid met open ogen te kijken naar het feit, dat in de titel van het boek zit verwerkt. Met onze zogenaamde economische technieken hebben we langzamerhand de natuur (inclusief de mens) uitgeschakeld. Is er nog een mogelijkheid de natuur (onze bron van bestaan) weer in te schakelen? Daarop tracht hij met 200 pagina's een antwoord te geven; theoretisch en praktisch. Niet altijd in een even gemakkelijke stijl, zodat je je afvraagt of jan-en-alleman — en het is een zaak van jan-en-alleman — er wijs uit worden zal. Maar de vele foto's spreken daarbij een verduidelijkende taal.

Ingrepen

„Dit boek is bedoeld als een soort knuppel in het betonnen hoenderhok van onze maatschappij. Wij denken met de techniek alles te kunnen beheersen, de wetenschap wil alles leiden, maar wij ontnemen ed natuur alle kans en beperken haar tot een bijna statische toestand. Ondoordacht ingrijpen in ecologische processen door bebouwing, ruilverkaveling, spuiten, kunstmest etc verstoort het evenwicht.” Louis le Roy trekt ten strijde tegen vele ingrepen in de natuurlijke ordening door egaliseren, kanaliseren, afbranden, waarbij wij kunnen vernietigen wat nooit meer opge-

bouwd kan worden”. Dat zegt o.m. de inleiding van het boekje.

Le Roy zelf wijst erop, dat het dringen is momenteel bij de wegwijzer naar Rousseau — „terug naar de natuur” —, maar hij is allesbehalve een natuurstaat-dweper, die tegen de haren instrijkt; eerder een nuchtere denker, die kijkt wat er nu precies aan de hand is in de bovenste laag van onze grond, waarop en waarvan we leven moeten. De wetenschap komt er wel aan te pas, maar bovenal de mens, die de echte relatie met de natuur weer moet herstellen, niet als een nieuw soort caravan-mens, maar als een praktische werker, die de synthese in de natuur weer bewerkstelligt. En dat is, volgens Le Roy méér een zaak van niet-dien, van begeleiden, dan van naarstig ploeteren in de grond. Schop, zaag en snoeimes zijn de enige attributen, die we nog nodig hebben; een kruiwagen is zelfs taboe. Dat is natuurlijk een beetje tegen het zere been van de economische macro-structuren, die met „Tuin-er-eens-in” de meest uitgekookte tuinattributen op de markt brengen, maar Le Roy leert je, dat het bij de micro-structuren begint: het leven. Kwestie van zelfbehoud op langere termijn en niet het brood op de plang voor vandaag en morgen.

Stellingen

Het is vooral een mentaliteit, die Le Roy je bijbrengt. En dat is belangrijker dan het navolgen van al zijn praktijken tot in de kleine onderdelen toe, want dan is het niet uitgesloten, dat er Le Roy-tuinen (zelf heeft hij de pest aan dit woord) ontstaan zoals er eertijds Japanse, Engelse en weet-ik-veel tuinen zijn aangelegd.

De mentaliteit van Le Roy

doordringt, tot in het buitenland toe (hij adviseert bv. de stad Brussel momenteel) is bekend. Le Roy (49), van huis uit tekenleraar, hoeft nauwelijks introductie meer. Zijn „wilde tuinen” ontstaan overal. Het begon in Heerenvveen; andere steden (Utrecht, Deventer, Delft, Terneuzen, Groningen etc) volgden. Zijn twaalf stellingen, die paal en perk willen stellen aan de ondeskundige wijze waarop wij, uit een verkeerd eigenbelang, roofofbouw plegen op de grond. Om er een paar te noemen:

● Monocultuur in welke vorm dan ook, vormt een uitdaging aan de natuur en wordt als zodanig fel bestreden (ziektebeeld);

● Arbeid met vegetatiemateriaal dient zodanig gericht te zijn dat het streven van de natuur wordt gevolgd en gestimuleerd (climaxvorming);

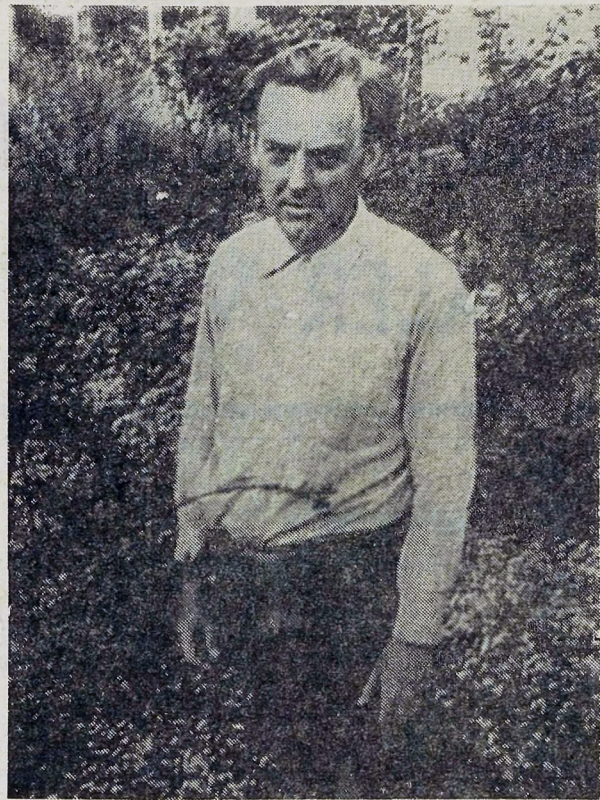
● De stad dient een oasefunctie te vervullen (contrast);

● Milieuverontreiniging waar deze niet wordt veroorzaakt door industrie of landbouw, kan volledig worden tegengegaan;

● Insekten dienen niet steeds als vijanden te worden beschouwd. Ruimere voorlichting, gericht op begrip van totaliteit der levensvormen (ecologie) is zeer gewenst;

● Grondarbeid dient tot een minimum te worden beperkt.

Deze, en andere, wat theoretisch klinkende stellingen worden in het boek zeer illustratief toegelicht. Om een voorbeeld te noemen. Omdat ik het eerder van Le Roy gehoord had, liet ik enkele groepen met brandnetels rond mijn huis staan, maar na het lezen van de pagina's over de brandnetel, weet ik nu waarom. Ben vanmorgen nog

even wezen kijken. Hij heeft gelijk. De brandnetel werkt als de klei in de grond; zorgt voor vorming van nitraten. Na enkele jaren vergiftigt zij haar eigen grond; verdwijnt en geeft andere planten in een vruchtbaar geworden grond nieuwe kansen. Als je dan nog leest dat de nachtegaal deze plant als zijn meest geliefde woonoord uitkiest, luister ik met spanning naar het fluiten en zingen van de vogels. Die zijn de laatste jaren, zoals de slak en de pad, hand over hand toegenomen, naarmate „de rotzooi” op de grond zich vermeerderde en er allerlei planten zo maar kwamen „overgewaaid” of via de vogels waren ingebracht. Een bevriend tuinman komt er af en toe wat uitsteken omdat „deze plantjes bijna nergens meer te vinden zijn”.

Geen „on-kruid”

Het is natuurlijk wel moeilijk te verkopen in een wereld, waar je aanmaningen krijgt als het gazonnetje voor je huis niet of nauwelijks geknipt wordt en waar je ruzie met de burens krijgt, omdat je puin, takken etc in je tuin brengt waardoor „het on-kruid” welig tiert. Voor Le Roy bestaat er geen on-kruid, noch „vaste planten” in het evolutieproces der natuur.

„We besteden miljoenen om gehandicapten te revalideren”, schrijft hij, „opdat ze zich weer lichamelijk kunnen gedragen, zoals dat van een gezond mens, als natuurlijk mechanisme, kan worden verwacht. Aan de andere kant worden miljarden besteed aan de productie van eindeloze machines, om de gezonde mens te beletten, dat hij normaal zou functioneren overeenkomstig zijn

plaats in het natuurlijk mechanisme. Goed beschouwd leven zij in een enorme, invalide cultuur.”

„Voor de „nuchtere mens” zullen veel theorieën en praktijken, waarvan ik er hier maar enkele heb kunnen aantippen, misschien overkomen als a-realistisch geklets. Tenslotte zal er toch gegeten moeten worden, zijn er delfstoffen nodig etc. We zijn dus wel gedwongen om de grond om te woelen en uit de buiten voor graan-rijstbouw etc. Dat is waar, zolang wij ervan uitgaan, dat ons huidige macro-economische systeem het enige juiste is. Maar eerlijk gezegd beginnen we erachter te komen dat we met onze bestaande systemen onherroepelijk vastlopen. Dat er ook andere mogelijkheden zijn, toont Le Roy aan met landbouwmethodes uit Nieuw-Guinea en China. We hoeven geen Maoïst te worden om daarvan te kunnen leren en toe te passen. Maar dan zal er eerst een andere mentaliteit moeten groeien. En om een wat anders gerichte mentaliteit te krijgen, is dit boek van Le Roy uitstekend geschikt.

Toen bij de overhandiging van het boek aan de minister van Milieuhygiëne in Den Haag onverteerbaar plastic ballonnetjes ter gelegenheid van Milieu-dag(!) waren opgelaten en voor een deel in de bomen bleven hangen, werd Louis Le Roy de volgende gewetensvraag gesteld: Hoeveel bomen zijn er omgehakt om dit boek van je te drukken? Antwoord: „Heel veel, maar ik heb ze eerst zelf aangeplant.” Ook op dit probleem en nog vele andere gaat hij reëel in bij het natuur uitschakelen, maar vooral het weer inschakelen.

HENK EGBERS